



AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B845 din 18.12.2013,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, în sensul instituirii drept pedeapsă complementară, a sancțiunii interzicerii dreptului de a beneficia de pensii speciale, „pentru întreaga viață”. În plus, se are în vedere prevederea drept circumstanță agravantă a situației în care infracțiunea este săvârșită în legătură cu exercitarea anumitor funcții publice, de către persoanele care ocupă respectivele funcții. Totodată, se preconizează reglementarea excluderii posibilității dispunerii renunțării la pedeapsă în cazul infracțiunilor de corupție, precum și în cazul anumitor infracțiuni de serviciu.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. La **titlu**, pentru redarea corectă a intervențiilor legislative propuse, este necesară eliminarea din text a expresiei „modificarea și”.

3. Fiind un act normativ modificator, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, **art.1 și 2** trebuie marcate drept art.I și, respectiv, art.II.

Totodată, **părțile dispozitive** ale punctelor subsumate art.1 trebuie reformulate, potrivit următorului model:

„La articolul ... alineatul (...), după litera ...) se introduce o nouă literă, lit....), cu următorul cuprins:”.

4. În ceea ce privește soluția legislativă din cuprinsul **art.1 pct.1**, precizăm că: noțiunea de „pensii speciale” utilizată în norma propusă pentru art.66 alin.(1) lit.p), nedefinită în proiect, nu este definită nici în cuprinsul actelor normative care reglementează sistemul de pensii. Pentru acest motiv, trebuie analizat care anume dintre categoriile de pensii ar putea fi incluse în sfera noțiunii de „pensii speciale”. Menționăm că, pe lângă sistemul unitar de pensii publice, al cărui regim juridic este stabilit prin Legea nr.263/2010, cu modificările și completările ulterioare, există și sistemele de asigurări sociale ale avocaților, ale personalului clerical și ale celui asimilat din cadrul cultelor recunoscute prin lege, neintegrate în sistemul public. Pensiile acestor din urmă categorii profesionale ar putea fi considerate drept „pensii speciale” în raport cu pensiile reglementate de Legea nr.263/2010. În acest context, stabilirea drept pedeapsă complementară a interzicerii dreptului de a beneficia de pensie pentru aceste categorii de persoane, neasigurate în sistemul public de pensii, echivalează cu suprimarea dreptului la pensie. Întrucât dreptul la pensie este consacrat de Constituție (art.47 alin.(2) din Legea fundamentală), orice restrângere a exercitării lui nu poate fi realizată decât în cadrul stabilit prin dispozițiile art.53 din Constituție.

Prin urmare, în categoria „pensiilor speciale” la care se referă norma propusă pentru art.66 alin.(1) lit.p), nu pot fi incluse pensiile avocaților, ale personalului clerical și ale celui asimilat din cadrul cultelor recunoscute prin lege, neintegrate în sistemul public.

Menționăm însă, că stabilirea pedepsei complementare constând în interzicerea exercitării dreptului de a beneficia de pensie de serviciu ar trebui să fie reglementată similar pedepsei complementare constând în degradarea militară (cu care prezintă similarități). Avem în vedere faptul că pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor

drepturi este, și în reglementarea noului Cod penal, o pedeapsă restrictivă de drepturi, **de esența acesteia fiind caracterul ei temporar**. Întrucât aceeași soluție legislativă este consacrată și în prezent de dispozițiile Codului penal din 1968, sublinierile doctrinare referitoare la caracteristicile pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi își păstrează relevanța și în ceea ce privește pedeapsa complementară reglementată prin dispozițiile noului Cod penal. Menționăm că în doctrină¹ s-a precizat că „pedeapsa interzicerii unor drepturi, sub raportul conținutului său material (al substanței sale), este o pedeapsă *restrictivă de drepturi*, întrucât ea constă într-o interzicere temporară (restrângere, suspendare) a *exercițiului* drepturilor la care se referă pedeapsa, iar nu din ridicarea, din *pierderea definitivă a capacității* de a dobândi aceste drepturi”.

Întrucât norma propusă la **art.1 pct.1** din proiect prevede că „suspendarea dreptului se impune **pentru întreaga viață**”, rezultă că această sancțiune nu poate fi încadrată în categoria pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi. Având în vedere intenția de reglementare, această sancțiune ar putea constitui o pedeapsă complementară de sine stătătoare, cu un regim juridic distinct, similar celui reglementat pentru pedeapsa complementară constând în degradarea militară. Menționăm că această din urmă pedeapsă complementară este o pedeapsă „cu efecte perpetui, legea nefixând vreo durată și limite pentru aceste efecte, care dăinuiesc chiar și după reabilitare”.² În acest sens, ar trebui ca proiectul să aibă în vedere o modificare mai amplă a noului Cod penal, pentru reglementarea completă a regimului juridic aplicabil acestei noi pedepse.

Cu toate acestea, semnalăm că instituirea acestei sancțiuni drept pedeapsă complementară trebuie analizată și în raport cu faptul că aceeași sancțiune este prevăzută în cuprinsul proiectului de Lege pentru completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, avizat de Consiliul Legislativ cu avizul nr.921/27.08.2013, aflat în prezent în procedură legislativă la Senat. Menționăm că acest proiect reglementează excluderea de la beneficiul pensiei de serviciu și a indemnizației prevăzute la 82, 83¹ și, respectiv,

¹ V. Dongoroz, S. Kahane, I. Oancea, I.Fodor, N. Iliescu, C. Bulai, R. Stănoiu - *Explicații teoretice ale Codului penal român, Partea generală*, vol.II, p.82.

² *ibidem*, pag.97

la art.81 din același act normativ, a judecătorilor, procurorilor, magistraților asistenți și personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor care, chiar ulterior eliberării din funcție, au fost condamnați definitiv pentru o infracțiune de corupție, o infracțiune asimilată infracțiunilor de corupție sau o infracțiune în legătură cu acestea ori pentru o infracțiune de serviciu sau în legătură cu serviciul, comise cu intenție, ori pentru o altă infracțiune intenționată cu privire la care Consiliul Superior al Magistraturii apreciază că aduce atingere prestigiului justiției, săvârșită înainte de eliberarea din funcție. Potrivit proiectului, aceste persoane vor beneficia de pensie în sistemul public, în condițiile legii.

Este necesară, de aceea, reanalizarea, și sub acest aspect, a reglementării pedepsei complementare avută în vedere de textul propus la **art.1 pct.1** din proiect.

5. La art.77 lit.i), propus la **art.1 pct.2**, semnalăm că, în **înțelesul legii penale**, toate categoriile de persoane avute în vedere de text, cu excepția avocaților, intră în sfera noțiunii de „funcționar public”, astfel cum aceasta este definită la art.175 din Codul penal. Având în vedere că infracțiunile săvârșite de funcționarii publici „în exercitarea funcției respective” sunt prevăzute și sancționate în mod distinct în cuprinsul Codului penal, prevederea acestei situații drept circumstanță agravantă nu este corectă.

În ceea ce privește avocații, precizăm că în exercitarea activității acestora se poate săvârși doar infracțiunea de asistență și reprezentare neloială, sancționată în cuprinsul art.284 din Codul penal, astfel că nici în cazul acestei categorii profesionale nu se justifică prevederea unei astfel de circumstanțe agravante.

Pentru aceste motive, este necesară eliminarea din proiect a **pct.2 al art.1**.

6. La **art.1 pct.3**, referitor la norma propusă pentru art.80 alin.(2) lit.e), precizăm că infracțiunile prevăzute la art.301- 309 din noul Cod penal nu sunt grupate sub denumirea de „infracțiuni conexe corupției”. Pentru acest motiv, precum și pentru un spor de rigoare în exprimare, este necesară reformularea textului, astfel:

„e) fapta constituie una dintre infracțiunile prevăzute la art.289 - 294 sau la art.301- 309”.

7. La **art.2**, având în vedere dispozițiile art.58 alin.(2) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, textul ar fi trebuit să se raporteze la data intrării în vigoare a Legii

nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare. Precizăm însă, că norma nu este necesară și trebuie eliminată, întrucât noul Cod penal va intra în vigoare într-un termen foarte scurt, respectiv la data de 1 februarie 2014.

Pe cale de consecință, **art.1** ar trebui să fie marcat drept articol unic.

7. Potrivit normelor de tehnică legislativă, intervențiile propuse prin proiect trebuie redactate astfel :

- la pct.1 : „La articolul 66 alineatul (1), după litera o) se introduce o nouă literă, lit. p), cu următorul cuprins :

p)” ;

- la pct.2: „La articolul 77, după litera h) se introduce o nouă literă, lit. i), cu următorul cuprins :

i)” ;

- la pct.3: „La articolul 80 alineatul (2), după litera d) se introduce o nouă literă, lit.e), cu următorul cuprins :

e)” .

PRESEDINTE

dr. Dragos IIESCU

București

Nr. 42/15.01.2014

L. nr. 286/2009

Lege privind Codul penal

1 promulgată prin D. nr. 1211/2009 M. Of. nr. 510/24 iul. 2009
Decret pentru promulgarea Legii privind Codul penal

2 modificări prin L. nr. 27/2012 M. Of. nr. 180/20 mar. 2012 *modifică art. 153 alin. (2), art. 161 alin. (2);
introduce alin. (3) la art. 153, alin. (3) la
art. 161*
Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al
României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

3 completat prin L. nr. 63/2012 M. Of. nr. 258/19 apr. 2012 *introduce lit. e) la art. 108, art. 112_1*
Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al
României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Notă: v. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 118 din Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 118 și 1182 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă. Ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la art. 112 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, trimiterea se va considera făcută la art. 112 și 1121 și ori de câte ori prin legi speciale, prin Codul penal sau prin Codul de procedură penală se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă.

4 modificări prin L. nr. 187/2012 M. Of. nr. 757/12 nov. 2012 *la data de 1 februarie 2014, modifică art. 9
alin. (3), art. 61 alin. (3), art. 64 alin. (5)
lit. b), art. 65 alin. (1), (2) și (4), art. 80
alin. (2) lit. d), art. 82, art. 83 alin. (4), art.
85 alin. (3) și (4), art. 93 alin. (4), art. 98
alin. (1), art. 101 alin. (4), art. 106, art.
116 alin. (2), art. 144 alin. (1) și (2), art.
155 alin. (4), art. 175 alin. (1) lit. c), art.
182 lit. e), art. 210, art. 211 alin. (2), art.
231, art. 234 alin. (2), art. 289 alin. (1),
art. 292 alin. (1), art. 294 lit. c), art. 302
alin. (6), art. 308 alin. (1), art. 344, art.
345, art. 391 alin. (2), art. 416 alin. (3),
art. 430;
introduce lit. d) la art. 75 alin. (1), lit. g) la
art. 294, alin. (7) la art. 302, alin. (6) și (7)
la art. 342, alin. (3) la art. 407, lit. h) la
art. 443 alin. (1);
abrogă art. 101 alin. (6), art. 139 alin. (3)*
Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind
Codul penal